

DÉLI ÚJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

Budapest, 1908.

I. évf. PÉNTEK 27. szám.

December 11.

Szerkesztőség: VI., Aradi-utca 8. szám.
TELEFONSZAM 108-52.
Egyes szám ára helyben 2 fillér.

Főmunkatárs:
FÉNYES LÁSZLÓ

Felolós szerkesztő:
Dr. VÉCSEY MARCEL

Kiadóhivatal: VI., Aradi-utca 8. szám.
TELEFONSZAM 108-52.
Hirdetések millim. számítással díjszabás szerint.

Ujabb véres összeütközés Boszniában. A bécsi rablógyilkos a fővárosban.

Antreten Lakajen!

(V.) Magyarország az 1791 évi alaptörvény szerint független, semmiféle más országnak alá nem vetett ország. Alaptörvényeink megtartására a magyar szent korona viselője hitet tesz.

Lássuk már most, a valóságban hogyan füst ez a független államiság. Az osztrák birodalmi tanács egyik gyarmati kirendeltségében, amelyet a serdületlenek mulattatására magyar parlamentnek csufolnak, egy a függetlenségi eszméktől megkötyagosodott kis töredék csoport, lázongani készül pénzügyi és gazdasági politikánk központozított irányítása ellen és az önálló független magyar bank követelményét hangoztatja.

Nosza megijed a császári helytartóság magyar főlakája, ünnep és vasárnapokon szalad Wienbe, megnyugtani a szolgatartókat.

Közben a főlakáj támogatására fölset a belügyér is és egyesült erővel valahogy sikerül nekik eloszlatni a császári kamarilla nehezítését.

„Házam kancellárja“ botor kézzel üszköt dob az európai diplomácia békés tanyájára és minthogy a felkavart hullámokat legjobb esetben csak százezeres pénzáldozatok árán fog talán sikerülni elsimítani, hazánk gazdasági egyensúlyát rendkívüli pénzügyi és adó műveletekkel örök időkre kell megnyomorítanunk.

Antreten, Secretair Popovics! A primási székre aspiráló győri püspök császári jubileumi misére dirigál magyar tanárjelölteket s az arról elmaradtakat, mint „fegyvensértőket“ a szemináriumtól regeálja. Egy maroknyi számú „szabadelví“ eszméktől megfertőzött képviselő ezért csaknem megbuktatta a „gutgesinnt“ kultuszlakájt; — nosza volt felfordulás a koalícióban.

Antreten Sectionschef Graf Apponyi!

A képviselőház elnöke krumplit fog kapálni, ha nem lesz meg az önálló nemzeti bank.

Antreten Excellenz von Justh! Direktion: Wien.

Es ezt nevezik a koalíciós urak alkotmányos aerának. Elő a darabontokkal!

A politikai korzón.

* Osztrák szemtelenkedés. A „Neue Freie Presse“, a mindenkori osztrák kormányok felfogásába alaposan beavatott kis piszkos, a bankkérdésben tegnap feltűnő őszinteséggel a következő lucskos rongyokat vagdossa Wekerle arcába: „Az osztrák kormányok állhatatosan ragaszkodnak azon alapelvekhez, a közös bank jelenlegi szervezetében változtatásokat nem koncedál, mert ilyeneket az osztrák parlament el nem fogadna. Magyar részről tervbe vették ugyan, hogy az osztrák bank szabadalját 1917-ig meghosszabítják; de már most hangsúlyozni kívánják annak lehetőségét, hogy 1917 után a közös jegybank (!) fogja felállítani a külön magyar bankot. Nem valószínű azonban, hogy az osztrák törvényhozás ehhez hozzájárulna.“ Hát idáig jutottunk Wekerle és a nemzeti kormány jóvoltából. Valóban rinocerosz bőrrel az arcukon is kell, hogy elpiruljanak, ha ezeket olvassák. Vagy Kossuth és Apponyi még mindig állhatatosan ragaszkodnak a független magyar jegybankhoz? És vajon Justh Gyula valóban elmegy krumplit kapálni?...

* Egy humoros akta. Külföldi hírlapok nyomán ma nyilvánosságra jutott a szerb és montenegrói népek között állítólag létesített véd és dacszövetéségi szerződés hiteles szövege. Egyidejűleg szerb újságok közlik azt a kínos leleplezést, hogy a hadi célokra megszavazott 16 milliós kölcsönből eddig poton tizenkét milliót már elszíkozták a szerb hadvezetőség. A montenegrói hadsereg békeleltételállományáról pedig egy beavatott porosz vezérkari főoszt megállapította, hogy az katonailag kiképzett 400+400, mondó összesen 800 főnyi legénységből és nyolc tisztből áll. És az ekként felszerelt két balkán „nagyhatalom“ teljes komolysággal csatározódik az annektált tartományainkon. Azonban meg kell nekik hagyni, hogy az osztrák elnök elég testvéries alapon történik. Egyik fél sem smucigoskodik.

* Ismét egy császári lakaj Wienben. A fiatal győri püspök már régebben is sok borsot tört a „nemzeti hősk“ orr-

alá. Ezuttal újra alaposan beütközött a koalíciós kormányhoz. A győri tanítóképzési ügyében ugyanis könnyen nyakát szegheti a kormány. Egészen váratlanul nagyon kényes helyzetbe keveredtek és amint az a nagystíli szélfúvásokkal megcsinálta szokott: egy látszólag jelentéktelen göröngyön rajtavesztek. Apponyi gróf tehát hanyat-homlok felzaladt császári rapportra és megnyugtani a háborgó kamarillát. Hivatalosan azonban jelentik, hogy Apponyi mostani bécsi útja semmi esetre sem függ össze a győri esettel. Ez a kormány igazán se nem naiv, se nem ostoba, hanem megátalkodott hazug és gonosz.

* Bomlik a koalíció. Meg vagyon írva, hogy kiki abban fog megbúnhódni, amiben leginkább vétkezett.

A nemzeti kormány legfőbb bűne az volt, hogy a néppártot a koalícióba bevette és a hatalom részesévé tette.

A természetes politikai alakulat az lett volna, hogy a néppárt legyen a nemzeti kormány komoly parlamenti ellenzéke, amely amannak tevékenységét éber szemmel ellenőrizze, esetleg ellen-súlyozza.

A néppárthoz csatlakoztak volna azután a parlament összes conservatív elemei, akik ekként tekintélyes és súlyban is jelentékeny kisebbséggé tömörülve, megátalkodtak vagy legalább is megnehezítették volna a nemzeti törekvések bűnös elárulását és szégyenletes letörését.

Hogy ezt az ellenőrzést a koalíciós kormány meghiusította és a komoly ellenzéki tényezőket tömörülést megátalkodta, ez tette lehetővé a rut elvételést, a rémséges árulást, a gyalázatos népcsalást és az alávaló szemfényvesztést.

Az egész vonalon, minden ellentállás nélkül behódoltak Ausztriának.

Nem volt kéz, még rokon- vagy testvérkéz sem, amely a haza, a közös hazánk ellen lesújtani készülő orvkezet sikeresen megbénította volna.

Ezért mondotta a császár — a hirhedt, az átkos paktum megkötése után — daldalmasan a darabont Lányi Bertalan-nak: „Hiszen a nemzeti kormány sokkal többet megadott nekem, mint önök!...“

De a koalíció bűnös szervezetébe ékelte méreganyag, a néppárti levevény, már érezteti bomlasztó hatását, a genny gyűlekedzik és feltartóztatlanul kezdetét veszi a feloszlási processzus.

Haláltusája kínos lesz, de kiulásával megkönnyebbülten fognak fellelegzeni a lenyúlózt hazafias lelkek.

Török szózat — Hunyadi János ellen.

Visszaadják a nándorfehérvári kölcsönt. — Saját tudósítónktól. — dec. 11.

Az a bojkott-mozgalom, amelyet Törökországban Bosznia-Hercegovina annektálása miatt indítottak a magyar és az osztrák áruk ellen, kiterjed minden elképzelhető dologra.

Legujabb belevoníták a jó öreg „Hunyadi János“ keserűvizet is.

A Konstantinápolyban megjelenő „Jeni Gazetta“ ékes szavakban arra inti a nagyérdemű közönséget, hogy ne használja a Hunyadi János vizet.

Ha a közönségnek szüksége van a vértisztításra, legyen benne annyi hazatiság, hogy más ásványvízzel érje el az óhajtott eredményt, nem pedig „Hunyadi János“-sal.

A török — úgy látszik nem tud megbocsájtani Hunyadi Jánosnak és százezer év óta — most akar megfizetni a nándorfehérvári vereségért...

A 82-es bakák megütköztek.

Gyászos jelentés Boszniából.

— Saját tudósítónktól. —

Székeljudvarhelyről gyászos levelet hoz a posta. Szomorú hír érkezett Boszniából Erdélybe. A levelezéssel 82-es bakák küldték az itthon utánuk buslakódó szülőiknek, elmondván, hogy a szerbek közülök többeket megsebesítettek, sőt le is löttek egy Kányád faluból való magyar katonát. A levelet itt közöljük:

Tekintetes szerkesztőség! Mint lapjuknak há olvasója, bátorodom közölni a következőket: A hadvezetőség valóban hiába tagadja a háborús veszedelmeket, mikor maga a szegény nép a legkeservebben győződik meg arról, hogy igazak.

Székeljudvarhelyen most egyébről sem beszélnek, minthogy idevaló magyar fiúk megirták Boszniából, hogy a 82-es bakáknek összeütközése volt a szerbekkel.

Az ellenség lesből lött a mi katonáinkra és a golyók sokat megsebesíttek. A legszerencsésebbül egy Kányádról való fiú járt, akinek edesapját december másodikán sürgönyileg értesítették, hogy a fia kiterítve fekszik.

A szerehesetlen parasztember kétségbeesve sietett a városba a szolgabíró-

ságra, hogy itt a gyászos dologról megtudjon egyetmást. A boldogtalan szülő végigsírta egész Székelyudvarhelyt, de persze vigasztalást senki sem tudott neki juttatni.

A nép mindenütt nagyon el van keseredve, hogy fiait lemészárolták a bécsi érdekekért. Maradok teljes tisztelettel, Székelyudvarhelyen, december 9. L. P. földmives.

A bécsi rablógyilkos — Budapest.

A császárváros rendőrsége jó nyomon járt.

Saját tudósítónktól. —

— dec. 11.

A bécsi rendőrségnek abbéli gyanuja, hogy a Laurenzenbergben meggyilkolt Frankfurti ékszerész orosz terroristák áldozata, alaposnak látszik. Minden jel arra mutat, hogy a rablógyilkosságot csak olyanok követhették el, akiknek az efajta gonosztettekben nagy gyakorlatuk van. Az újabban kihallgatott tanúk vallomása megőrísíti a rendőrség föltevését.

A császárvárosi rendőrség tegnap délután két órakor arról értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy a nyomozás során felmerült az a gyanu, hogy a rablógyilkossággal vádolt Brozik Szaniszló Budapestre szökött.

Az értesítés után a rendőrség széleskörű intézkedéseket tett, hogy a rablógyilkost ha esetleg ide érkezne, vagy talán már itt volna letartóztatassa. A rendőrség megállapította, hogy Brozik Szaniszló két évvel ezelőtt Budapesten tartózkodott. Első lakása a Szövetség-utca 21. száma alatt volt, ahonnan a Szerencsen-utca 11. száma alá, majd a Király-utca 15. számú ház II. emelet 13. számú lakásába költözött. Mind a három helyen albérlésben lakott, míg 1907. február 4-én eltűnt a magyar fővárosból. A bejelentő lapján címpépszerűnek jegyezte fel magát, Nagyon valószínű, hogy hamis foglalkozást jelentett be.

Mind a három háziadójára ugyanis azt mondta, hogy Brozik igen intelligens ember volt. Itt tartózkodása alatt nem dolgozott. Néha nélkülözött, de legtöbbször sok pénz volt nála. Allandóan a budapesti oroszok társaságában tartózkodott. A Király-utca 15. számú lakásán sűrűn meglátogatta két orosz mérnök. Ezekkel baráti viszonyban élt.

Brozik minden héten levelet kapott Londonból, Zürichből és Párisból és ő is többször írt külföldre.

TÁVIRATOK.

Castro és a spanyol király.

Bordeaux, december 11. Castro és a spanyol király udvariassági sürgönyöket váltottak.

Letartóztatott postalgaztó.

Bukarest, dec 11. A bukaresti postalgaztósághoz a napokban névvelent följelentés érkezett, amely tudomására hozza a postalgaztóságnak, hogy a burdujeni-i postának nagybőrmérvű szabálytalanságok és sikkasztások történtek. Az igazgatóság azonnal kiküldött Burdujenibe két ellenőrt, akik a vizsgálat után csakhamar megállapították, hogy mintegy huszonegyezer frank hiány van. Minthogy az igazgató, Dumitru Negruta, nem tudta okát adni a hiánynak, azonnal letartóztatták. Dumitru Negruta a letartóztatása után két izben kísérelte meg az öngyilkosságot, de mindkét esetben megakadályozták.

A képviselőház ülése.

— December 11-én. —

Justh Gyula 10 óra 15 perckor megnyitja az ülést. A jegyzőkönyvet vezeti Zlinszky István.

A kormány részéről jelen van Wekerle Sándor.

Napirend előtt az elnök bemutatja Nadányi Károly bihari mandátumát. A koalíció éljenzéssel veszi tudomásul.

Vénusz-inség Aradon.

— Ostrom a színigazgató ellen. —

— Saját tudósítónktól. —

Arad, dec. 11.

Az aradi színügyi bizottság úgy találta, hogy a színház karnói nem jártak ott, ahol a szépséget osztogatták. Emiatt súlyos szemrehányásokkal illették Szendrey Mihály színigazgatót, aki végre a követelőző színügyi bizottság tegnapi ülésén szembe nézett a váddal.

— Azzal vádolnak, — mondotta az igazgató — hogy a kóristanóim nem szépek, akik pedig szépek, azok nem tudnak énekelni. Nem védekezem e vád ellen, mely nagyjából, fájdalom, meg is felel a valóságnak. Csak hogy a szépséget és énekelni tudást nehéz összeegyeztetni. Aki szép és hangja is van, az primadonnának megy és nem kóristanónek, tessék ezt elhinni nekem, aki szívesen tartanék csinos és hangtalan karhölgyeket, ha ezekkel boldogulni lehetne. Így hát meg kell elégednem a karhölgyeimmel, akik, igaz, nem Vénuszok, de tudnak énekelni és a színházi előadás szempontjából talán mégis ez a fontosabb körülmény...

A színügyi bizottság nem vette tudomásul a választ. Ragaszkodik a Vénuszokhoz...

A láncra vert vasutasok.

Az kikergetelmések új parancsa. — Nagyváradi tiltakozik.

— Saját tudósítónktól. —

— dec. 11.

Az kikergetelmések: Kossuth József és Szerényi Ferenc — tegnap újabb „Befeht” adtak ki arra nézve, hogyan kobozzák el a vasutasok politikai jogait?

Töviről-hegyire kioktatja az államtitkár alantassait, főleg azonban arra helyez sulyt, hogy minden vasuti alkalmazott írásbeli nyilatkozatot adjon arról, hogy nem tagja a szociáldemokrata pártnak; ha pedig ennek tagja volt, arról kell nyilatkozatot adnia, hogy kilépett a pártból s hogy abba soha többé be nem lép.

A nyilatkozatban ei kell ismerniök azt

is, hogy az esetben, ha az aláíról bebizonyosodnék, hogy nyilatkozata nem volt őszinte, hanem mégis tagja maradt a szociáldemokrata pártnak, ugy ez esetben elismeri a vasutigazgatóságnak ama jogát, hogy őt minden szerzett jogai és igényei (nyugdíj, nyugbér) elvesztése mellett azonnal elbocsássa.

Mindezeket csattanósa fejezi be a rendelet utolsó szakasza: „... választáson az alkalmazott, vagy vasutas lesz, vagy szociáldemokrata.”

A Kossuth—Szerényi muszka-izü rendelete ellen tiltakozik immár nemcsak a munkásság, de a gondolkodó polgárság is. Nagyváradi kezdi meg a sort, ahol a városi közgyűlés elé tiltakozó javaslatot terjesztenek dr. Várady Zsigmond és társai. A tiltakozás megokolása többek között így szól:

— A rendelet a vasutasok politikai jogát elveszi, mert ha valakinek csak oly párthoz lehet tartozni, amelyet a kormány kijelöl vagy ki nem zár, akkor a polgárnak nincs többé politikai szabadsága, nincs egyéni elhatározáshoz joga, akkor a joga at töle a hatalom elkobozta.

A kérdéses rendelet a mondott célból szükségtelen is, mert ha a magas kormány fél, hogy vasuti alkalmazottaink pártszervezetek sulya alatt törvényellenes tényekre ragadtatnak, akkor szigoríthatja a törvényt, suíthatja teljes erővel a legelső eseteket is, de e félelme miatt a polgár közjogaihoz nyulnia nincs joga. Nem szabad ezt tenni; nem szabad túlságosan félni seni. Már volt nálunk vasutasstrájk, leketlen igazgató: névszerint a gyomor és nyomorúság támasztották, a politikai lelkiismeretlenség emberej növesztették nagyra, de a kormányférfiak erélye leverte. Nem lehet aggály abban, hogy újabb esetben újra lesznek erélyes kormányférfiak s újra kéznél lesz az érvényes törvény a rombolás kérdésének megállapítására és megtorlására is. Ha a régi törvény nem elég: lehet jakat alkotni, de nem szabad megsérteni a velünk született jogok törvényeit.

...Igy tudják ime mindezt Nagyváradon is a telefeji emberek. Kossuth, Szerényi másképp tudják...

Csatározások Arpad bejövetele érdekében.

A belényesi választás utójátéka.

— Saját tudósítónktól. —

Nagyváradi, dec. 11.

A múlt évben nagy csata volt a belényesi kerületben, Kossuth barátja, Kardos Arpad urnak a Házbá való bejövetele érdekében. Az izgalmak hevében, egy véres összetűzés során, összeszólalkozott Ertsey Géza tb. főszolgabíróval dr. Barta Ferenc, a kerület volt képviselője — aki ezidő szerint közjegyző-örsem — és indulatos kifejezésekkel hívta föl Ertseyt, hogy az egyik oláh választót tartóztassa le. Ertsey nem tett eleget a fölhívásnak s mikor erélyes hangon rászólt Bartára, az mellbe vágta. A dolog természetesen nem maradt ennyiben. Ertsey hatóság elleni erőszak büntette címén följelentette a nagyváradi törvényszéknél Bartát s az ügyészség vállalta is a vád képviselőt.

November 11-én foglalkozott első izben a nagyváradi törvényszék ezzel az ügygel. Barta Ferenc azzal védekezett, hogy Ertsey támadta őt meg és ő csak önvédelemből sujtott vissza. Ertseyt nem ismerte, nem tudta róla, hogy hatósági személy és az egész je-

lenetet annak a nagyfoku izgalomnak tudja be, melylyel a belényesi küzdelem végigvívta. Ezzel szemben Ertsey Géza azt vallotta, hogy közvetlenül a választók összetűzése után Barta azzal támadt rá, hogy nem jó hazafi! Ő energikusan tiltakozott ez ellen a hang ellen, mire Barta a jobb karjával feléje döfött. Hivatali minőségben járt el akkor, amidőn ez az incidens érte és kellett, hogy Barta ismerje, mert többször találkoztak.

A kihallgatott tanúk vallomásai annyira eltérők voltak, hogy a törvényszék a tényállást nem tudta minden részletében tisztázni. Szükségessé vált a Simkó József országgyűlési képviselő és Kardos Arpad, a derék bukott jelölt, a kiváló bankkapitális, Kossuth Ferenc bizalmasának kihallgatása is. Miután azok a szabályszerű idézés dacára sem jelentek meg, a törvényszék a tárgyalás folytatását elhalasztotta és az addig fölmerült költségek viselésében elmarasztalta őket.

Tegnap foglalkozott folytatólagosan ezzel az ügygel a nagyváradi büntető törvényszék.

Simkó József és Kardos Arpad, kik a tárgyaláson megjelentek, vallomásaikban előadták az incidens lefolyását. Barta izgatottan támadt Ertseyre, követelte az egyik oláh választó letartóztatását és amikor Ertsey ennek ellene mondott, azt vágta Barta Ertsey szemébe, hogy nem jó hazafi. Még izgalmasabb lett erre a szóváltás és Barta csak akkor vágta mellbe Ertseyt, amikor már az a karjával feléje sujtott.

A vád és védelem meghallgatása után a törvényszék meghozta ítéletét, melylyel dr. Barta Ferencet a hatóság elleni erőszak büntette alól fölmentti ugyan, de büntőnek mondja ki becsületsértés vétségében s ezért 400 korona pénzbírságra ítéli. Az ítélet ellen ugy az ügyész, mint a védő felebbezést jelentett be.

A győri császár-botrány. Népgyűlésre készül a város.

— Saját tudósítónktól. —

Győr, december 11.

A győri tanitóképezdészek országos botrányára nőtt ügye természetesen első sorban is a győri közönséget foglalkoztatja a legjobban. A közönség izgatottan tárgyalja a tanitóképezdészek ügyét s lesi-várja a legújabb híreket.

A hangulat inkább a tanári testület, főként pedig Hailer József igazgató ellen irányul, mint a püspök személye ellen, akit az egész ügyről tévesen, helytelenül, a valóságnak meg nem felelőleg informáltak.

Különösen az keserítette el a győrieket, hogy ez a botrányos eset ugy állítja Győrt az ország színe elé, mint amely fészke a hazafiatlanságnak.

Ugy értesülünk, hogy mozgalom indult egy népgyűlés összehívására, amelyen tiltakozásának óhajt kifejezést adni a győri közönség a tanitóképzőintézet tanári karának eljárása felett.

Ma már különben a tantestületek is kifejezést adtak az intézet tanári karának eljárása feletti megbotránkozásuknak. A gyenesdiósi tantestület ma a következő táviratot küldte a diákoknak:

„A győri tanitóképző igazgatóságának helytelen és hazafiatlan eljárásának az intézet negyedéves növendékeibe szemben éltéi, az ifjakat pedig üdvözli a gyenesdiósi tantestület.”

A kizárt növendékek tegnap ismét kérték visszavételüket az intézetbe. A igazgató háromszor dobta vissza kérvényüket, mindig újabb és újabb köve-

Galocsni!

Valódi amerikai gyártmány párja 1 50 Lábszárvédők, térd-melegítők

Áruház a „Gólyához”

75, 125, 150 Bosnyák Bleier Izsó VI., Nagymező-utca 12. sz

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

háztartási cikkekben és korcsolyákban.

Biró Albert

vaskereskedése

BUDAPEST, VI., Andrassy-ut 57. szám.

teléseket támasztva a szövegezés formulázását illetőleg.

Végül délután öt órára adott terminust a kérvény sorsára. Ezt a terminust azonban nem tartotta meg és a kizárt ifjak még az új folyamán táviratilag értesítették az ügyük védelmére felkért képviselőket, akik tanácsot adtak nekik. Hír szerint a kizárt növendékek szülei közül többen kitérni készülnek. A zátanyra segített ügy kiegyenlítő szándékának egyébként legközelebbi ténykedése az lenne, ha az iskola főhatósága az eddigi vizsgálat megsemmisítésével új eljárást rendelne el, amelynek vezetését elfogulatlan szakemberekre bízna, e vizsgálat befejeztéig pedig az igazgatóságot mindennemű beavatkozástól eltiltáná.

Mert az mégis különös, hogy amikor a püspöki fróda közli, hogy a három osztály tanulói elmaradásukat január 3-ig igazolni tartoznak, ugyanakkor Haller igazgató azzal a klauzulával adja ki a III. osztályu növendékeknek II. osztályu bizonyítványát, hogy engedelmesség miatt kizárattak.

Legujabb.

A hazaáruló orvos szegényutja.

Pancsova, december 11. Alexics Vladimir dr. orvost, akit hazaárulásért letartóztatott az ügyesség, ma kísérte két fegyveres fogházor Pancsovára. Az utvonalon az állomás csendőrök álltak sorfalat, hogy incidens ne zavarja a hazaáruló szegényutját.

NAPIHIREK.

A tanügyi panama titkaiból.

Kapeller szaladt Tóthhoz, Földes szaladt Benedekhez, Benedek Apponyhoz, aki szaladt tovább és így tovább...

(Saj. tud.) Érdekes indokait hallani a tanügyi botrány hirtelen eltusolásának. Az egyik verzió szerint a bűnyűben szereplő Kapeller Ferenc vasúti tisztviselő sógora egy rendőrkapitány és ez járt volna közre a dolog elsimítása érdekében.

Van azonban egy sokkal alaposabb föltevés is. Ezerint a legsúlyosabb kompromittált szereplő Földes Géza, a Rottenbiller-utcai polgári iskola igazgatója tusoltatta el a kis panamákat.

Földes ur ugyanis főfő koalíciós hős és mint ilyen a VII. kerület ideális lelkületű 38-asainak vezére. Annak idején főkortese volt Barabás Bélának és mondják, hogy Barabás járt most közben Apponyinnál — egykori kortese érdekében.

De járt más is... Földes Géza ugyanis társzerkesztője Benedek Elek írónak, aki viszont — mint köztudott Apponyi Albert gróf beszédeinek esztendőök óta korrektora. Földes szaladt Benedekhez, Benedek futott Apponyhoz, a kalksburgi szüiz utasította Tóth Jánost, az írni, olvasni tudó államtitkárt, Tóth szaladt Bárczy István polgármesterhez és Bárczy — Bárczy nem szaladt... Ő volt az egyetlen, aki nem szaladt, ő egyszerűen maga elé hivatva a nyomozató vezető Sándor László kapitányt és utasította, hogy a botrányból elég volt.

Sándor kapitány busan visszaballagott a hivatalába és a kihallgatásra várakozó tanuknak kijelentette, hogy nincs már rájuk szükség.

Igy íagyott be a tanügyi panama... Szép, história, derék história!

Dr. Boda Dezső főkapitányt annyira elkészeríti most utólag, hogy az eltusolt botrány összes pikáns részleteit föltárták a lapok, hogy rendeletet készült kiadni, amely megtiltja a referenseknek az újságírók informálását.

— Uj magántanár. Révész Géza dr.-nak, a kísérleti lélektanból egyetemi magántanárúvá való képesítését a kultuszminiszter jóváhagyta.

— A „Huszár“ tragédiája. Egy rövid táviratunk jelentette tegnap, hogy a „Huszár“ hosszujáratu torpedónaszád a nagy ködben zátanyra jutott s annyira elmerült, hogy csak árbocainak csúcsa látszik ki a vízből. Egy pójai távirat ma

megecsíti ezt a hírt. A „Huszár“ a múlt héten, miközben Pólaból Teodo felé ment, Gravoza közelében felfutott egy homokzátanyra. A szerencsétlenség éjjel történt, amikor a naszád huszonöt csomónyi sebességgel haladt előre a nagy ködben. Amikor a dagály elkövetkezett, a hajót szabaddá tették ugyan, de csak néhány percig maradt a víz fölött, aztán megint elmerült, mert a zátanyra kerülés alkalmával nagy lékek támadtak rajta. A legénységet még a teljes elsüllyedés előtt megmentették.

— Tűz egy divatszalonban. A Maison Berkovits Bécsi-utca 7. szám alatti helyiségében tűz támadt az éjjel. A tűz elhamvadt a gázórák is és a lakók robbanástól féltek. A kivonult központi tűzérősség hamarosan elejét vette a legnagyobb veszedelemnek.

— Csata karbolla. A cukrárszok sztrájkjából kifolyólag az Andrassy-ut 66. alatti Lukács Sándor-féle cukrárszoda bojkott alatt áll. Tegnap este megjelent a cukrárszodában egy Belák Lajos nevű péksegéd és süteményvásárlás ürügye alatt egy üveg karbolt locsolt el a helyiségben. Rendőrt hívták, aki előállította a karbolos embert. Megmozgatóskor még két kis üveg karbolt letek nála, de tagadja, hogy gonosz szándéka lett volna velük.

— Elfogott tolvaj. Kernmüller Ferenc pékinas ellopott a gazdájától 200 koronát és megszökött. Két hétig bujdosott, de az éjjel detektívek kinyomozták és letartóztatták.

— Ostrom egy kocsigyártó ellen. Fenyvesi József kocsigyártó Oriás-utca 14. szám alatti műhelyében sztrájkfőnök dolgoztak az este. A kulikat — állítólag szervezett munkások megtámadták, de a csoportosulást a rendőrség szétzavarta. Egy embert — Rácz Péter 18 éves munkást előállították.

— Öngyilkos jogszigorló. Magyar Hugó baboccai születésű 22 éves jogszigorló ma éjjel ittas fővel a Dunába ugrott. Egy rendőr kimentette és a mentők beszállították a Rókusba.

— Elitét aszfaltbetyár. A rendőrség megbüntette ma egy gavallért olyan hősködésért, amiért ezelőtt nem zaklatták az úri embereket.

Egy uriaszony sétálni készült. Még ki se lépett a kapuból, mikor eléje toppan egy kinos eleganciával öltözött gavallér és a szemé közé mosolyog. A pesti gavallérok így kezdik a pimaszkodásaikat. A hölgy nem akarja észrevenni a felkínálkozást, ami nem hozza zavarba a gavallért, hanem ellenkezőleg hatványozott arcátlánságra ingerli. Az urinó most már nem tudja elleplezni megütözését és a toladódt erőlyesen elutasítja. A támadót nem indítja meg az asszony felháborodása, mert a hangos jelenet nézőket csodított oda és ő nem teheti ki magát köznevetségnek.

A gavallér levegőt után kapkodott, a névjegyét keresgélte és csak hápogott:

— Kérem, rendelkezésére állok.

— Köszönöm, mindjárt — felelte az ur és rendőrt hívtott. A rendőr megjelent.

— Ezt az urat nyilvános botránycsinálásért följelentem. Kérem írja fel a nevét. Nézze le a névjegyéről.

Igy végződött a kinos jelenet a Kosuth Lajos-utcán.

A tulajdonképeni finálé tegnap volt a rendőrségen, mikor a virtuskodó gavallért botrányozásért megbüntették. Valószínű, hogy nem fáj neki tulságosan az a pár korona, amivel megrótták, de igen nagyon fájlhat neki, hogy pimaszkodását meg nem aranyozhatta egy kis lovagiassággal valamely vívóteremben, ahonnan mint ünnepezt hős, mint gáncs nélkül való lovas távozhatott volna, ha a férj kevésbbé józan gondolkodásu és nem a rendőrségre bizza az affér elintézését, hanem két segédre, katonatisztek-re lehetöleg.

* Feltűnést keltő Budapesten az országosan ismert Zélinger-féle készpénzrendszer I-ső rangu uri szabó-termek zseniális működése. Smocing-öltöny mérték szerint 35 forint, fekete vagy utcai öltöny 30 forint, télikabát 35 frt, prima munka, tiszta gyapjuszövetekből IV., belváros, Magyar-utca 3. sz. I. em., Kosuth Lajos-utca mellett

SZÍNHÁZ, MŰVÉSZET.

(=) Vigszínház. A műsoron levő darabok rendkívüli sikere okozta, hogy a saison kétszázötven legszencziósabb slágerének, Fleurs és Caillavet háromfelvonásos vigjátékának, a „Király“-nak bemutató előadását a jövő hétre kellett elhalasztani. A „Király“ szerepeiben a színház csaknem összes legkiválóbb művészei fognak közreműködni és a meglepő gonddal és kiállításban szimrekerülő újdonság bizonyára az idei színházi idény legkimagaslóbb eseménye lesz.

(=) Dalest a Royalban. A fővárosi társaság egy fiatal nőtagja mutatkozott be tegnap este a Royal hangversenyterméneked dobogóján, önálló dalest keretében. A szép megjelenésű fiatal urhölgy művészi neve: A da Adrienne és kellemes, szépcsengetésű hangjával zajos sikert aratott. A termet teljesen betöltő közönség tetszésnyilvánításaival halmozta el a szépmenyű fiatal énekművésznőt.

M. kir. Operaház: Romeo és Julia. Kezdeté 7 óraker.

Nemzeti Színház: Nőra. Kezdeté fél 8 óraker.

Vigszínház: Visszatérés Jeruzsálembe. Kezdeté fél 8 óraker.

Királyszínház: Mary-Ann. Kezdeté fél 8 óraker.

Magyar Színház: A tulsó partról. Kezdeté fél 8 óraker.

Várszínház: A vasgyáros. Kezdeté 7 óraker.

Nagy Endre Cabaretja. Az új decemberi műsor.

Bonbonliére Cabaret. Mulattató műsor.

Steinhardt mulató. Két bohózat. Változatos műsor.

Sport.

(=) Football. A Ferencvárosi Torna Club—Magyar Atlétikai Club bajnoki mérkőzése vasárnap a Margitszigeten kerül elődöntésre. A két rivális találkozását mindenkor óriási érdeklődés előzte meg. Még emlékeztünkben lehet az a kiűzelem, amit a Corinthian-vándordíj döntőjében ez a két csapat produkált. A F. T. C. csak heves játék tán tudta a M. A. C.-ot 4:3 arányban leverni. Most egy nagyobb fontosságú mérkőzés előtt állanak, mert ez teszi függővé, hogy melyik lesz a bajnokság őszi fordulójának győztese. A két csapat egyenlő eséllyel veszi fel a kiűzelemet s ha a pályaviszonyok engedik, szép mérkőzésben lesz részünk, amit az egész őszi szezonban nélkülözünk.

Budapesti Torna Club—Fővárosi Torna Club mérkőzése nem kevesebb fontossággal bír, mert a vasárnapi győztes egyszersmind a bajnokság második helyezette is lesz. A B. T. C.-nak azon körülmény, hogy a milenárius pályán játszanak, némi előnyöket biztosít, mert a Főv. T. C.-nak a szokatlan hosszú pálya nem konvenial. A B. T. C.-nak mindannak dacára minden tudását a játékba kell vinnie, ha a Fővárosiak kitűnő legénysége felett győzedelmeskedni akar.

Uszás. A Budapesti Atlétikai Club nemzetközi uszóversenyét vasárnap délután fél 6 óraker rendezi a Rudasfürdőben. A vasárnapi verseny kimagasló eseménye az ötös staféta, amelyben a M. A. C. multkori leverőjén, a B. A. C.-on revanchot venni készül.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Megvesztegetett fogházor. Kürti Bálint törvényszéki fogházorról kiderült a nyáron, hogy több fogoly családjától pénzt fogadott el apróbb szívességekért és közvetítésekért. Így megvesztegette többek között Klein Manóé is. A bünnős fogházor és megvesztegetője fölött ma itélkezik az esküdtszék Zsitvay Leó elnökletével.

§ Apró haramlák. Három gyermekember: Surányi Pál, Boncz Jenő és Nyuzsik Ferenc rablóbandát alakítottak és megtámadták próbakép Galló

Ferenc 78 éves koldust, akit letéportek a földre és kiraboltak. Az ifju brigantik fölött ma itélkezik törvényt.

TÖZSDE

A mai előtőzsde változatlan külföldi hírekre elég kitartóan indult és különösen Közuti-részvények élénk keresletnek örvendtek.

Jegyeztettek a következő árfolyamok:
Osztrák hitel 617%
Magyar hitel 718%
Osztrák-Magyar Államvasut 668%
4 száz. m. koronajáradék 91.30
Közuti 582.—
Rimamurányi 597.—
Városi Villamos 760.—

Kiadja:

A „DELI ÚJSÁG“ LAPKIADÓ RÉSZEVTÁRSASÁG.

Ajándékok:

ezüsthől 2, aranyból 6, ékkövesek 30 ébresztőórak 4, zsebórák 6, igazórák 14 koronától feljebb csakis jobbárvitelben beszerezhetők

Gátl és Szabó ókaszemés és órákknál Bécsi-utca 9., az Erzsébet-tér mellett. Nagyobb ezüst tárgyak és ékszerak gyári áron ául. Eltörött órák és ékszerak igen kis költséggel helyrehozhatók, vagy becseséltetnek. Tassék címűket tárczájába tenni, alkalomadtán hasznát veheti.

Pinczegazdászati cikkek legolesobb bevásárlási forrása és legnagyobb raktára.

WATTERICH A.

Budapest, V., Dohány-u. 5.

Legjobb és legszebb

CZÍPÖK

BENCZE ÉS TÁRSA-nál

BUDAPEST, IV., Váci - utca 2.

A KOBRAK-czipők egyedüli elárusítója a Belvárosban

ROYAL ORFEUM

Minden este 8 óraker
A primadonna | Egy perc késés
 hazagató előadások.

10 elsőrangú **COCO** attrakció!

A téli kertben reggeli 5 óráig **ROYAL CABARET**
 Jegyek elővétel nélkül a nappali pénztárban
 Bárd és Molitor jegyirodájában s Kossuth téren,
 nagyterületén váltakoznak.

CLUB kávéház

V., Lipót-körút 16. sz.
 (a Vigaszínház törszomszédágában.)
 Színház után vacsora.
 Hideg és meleg buffet.
 Pontos kiszolgálás. ::
 Összes kül- és belföldi lapok.
 A vigszínházi művészek találkozóhelye.

Megnyilt a Tisza-Szálló

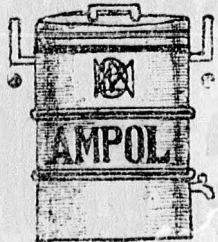
Tisza-szálló épületében
 Budapest, VI., Révay-utca 24. sz.
 Hatvan szoba, villanyvilágítás,
 rézággyakkal. Hónapos és napos
 szobák a frittól feljebb kaphatók.
 Hónapos szobák ára 30 forint.

Legkedvesebb
karácsonyi ajándékok
BAUER SAMU
 cukrászdájában
VI., Andrassy-ut 6.
 Buffet, hidegételök, halak, szárnyasok,
 húsfélel a legfin. kivitelben.

Legszebo karácsonyi ajándék az

Ampol

hűtő és melegítő szekrény.
 Télen nyáron egyaránt használható. Teljesen
 féméből. Javítás teljesen kizárva.

Ara: 75 korona.
 Magassága 54 cm. Átmérete 45 cm. Ampol
 és szoma művek.

Janda Gyula és Társa
 V., Lipót-körút 12. és
Geitner és Rausch cégnél
 VI., Andrassy-ut 8.

PÉNZT

butorra, zongorára, varrógépre, kereskedelmi árukra, ha azokat bizományba :: legutányosabban beraktározza ::

Balassa Gyula és Tsa
 fiókja
VII., József-körút 66.
 Telefon 103-10.

Karácsonyi és újévi ajándékok

Gramfonok, szentképek, tájképek.
 — Olcsó árak. —

DEMÉNYI és TÁRSA
 Király-utca 76.

Pénzelölleggel

beraktározzunk butort, zongorát, automobil, mintennevű gépeket és kereskedelmi árut, vidékről is. Butorszállítás, költségek elvállalunk. Legszolidabb kiszolgálás.

Magyar Kereskedelmi Szállítási és Beraktározási Betéti Társaság
 Budapest, VI., Király-u. 76.
 Király Színházzal szemben. Telefon 119-05.

Az új szigorított mérleg-hiteles tésitörvény folytán minden gazdának és kereskedőnek fontos tudni, hogy ez idő szerint a legtokéletesebb és legmegbízhatóbb mérleg-gyár az 50 év óta fennálló

Schember C. és Fiai
 cs. és kir. udvari szállítók,
 hidmérleggyárosok
 Budapest, IV., Váci körút 59.

Varrógépek udonatujak, féláron, Singer női-varrógép 27 forint, karikahajós női varrógép 40 forint, centralbobin női varrógép 45 frt., karikahajós női varrógép, 5 fiókos, díszes kiállításban 50 frt., centralbobin női-varrógép 5 fiókos, remek kivitelben, 55 forintért kapható Krausz Henriknél, Budapest. IV. kerület, Veres Pálné-utca 40. földszint. Ügyenőkkel nem dolgoztatok.

Nagy karácsonyi vásár

Bluzkülönlegességek, kosztümök, aljak és pongyolák

Faludi Lászlónál
 Budapest, VI., Andrassy-ut 48.
 (Oktogon.)

A legveszedelmesebb ellensége minden gyáros, kereskedő és iparosnak
a tűz,
 mert nem áll olyan megfelelő eszköz rendelkezésre, mellyel a tüzet ők maguk eloltani tudnák. — A legjobb és legbiztosabb kézi tűzoltókészülék a

„MINIMAX”,
 mely az oltáshoz mindig készen és kéznél áll és bármely laikus által biztos eredménnyel kezelhető.

A „MINIMAX” több mint 8000 tüzet oltott, miről szóló bizonyítványok eredetiben rendelkezésre áll.

A készüléket eventent felülvizsgáljuk.

Tűznél elhasznált töltéseket díjtalanul pótoljuk.

szállításával községekkel szolgálunk.
Magyar Minimax-gyár r.t.
 Budapest, Ilka-utca 31.
 Telefon 37-31. * Telefon 37-31.

Kristalin.

Teljesen ártalmatlan bőr- és arczszipító-szer.

a mi még eddig nem volt a melynek hatása páratlan. A Kristalin a bőr ápolásának hatékony szere és eszköze. A bőr telemszti s ezáltal elnává, barsonyossá, fiatalos üdőségűvé és fehérré tesz. Pattanások és foltok a nevelés használat következtében eltűnnek. Mértékadó enyhe masszázssal ellátott az arczon, kozon, ugyanon a roncokat és így eléri mindenki azt, a mit legjobban óhajt. — A Kristalin illatát sző 5-10 litáshoz szükséges növényekből nyeri. — A Kristalin mindig alkalmazható, de mindig mosás után. Nagyon kevés a kismazandó s az arcz közepétől masszírozandó el jobbra és balra mindaddig, míg be nem hatol és el nem emyészik a bőrben. Ekkor rászor is alkalmazható. — Sikorem abban fogom látni, hogy mindenki, a ki csak egyszer használta a Kristalint, soha sem fog más szert alkalmazni bőrének híznikus konszerválására és ápolására.

Clinkievich Sándor
 román kir. orvosgyógyász
 szaxos és kémikus.

KRISTALIN MA SA:
 Próbátégely 50 fill. Üvegdoboz 3 kor.
 Majolika díszitégely 5 korona.
 Kristalin szappan 1 kor. Kristalin powder 1 kor.

Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és illatszertüzletben.
 Megrendelhető: a „Kristalin” magyarországi főraktárában is. Budapest, VIII., Brass-utca 91. sz.

Jól jövedelmező foglalkozást kaphat ki elvégzi a masszírozó és vízkezelési tanfolyamot a Reform masszírozó teremben. Erzsébet-körút 37. Vizsga után elhelyezés

Pénzt butorra,

zongorára. Butort, zongorát, hintót, automobil, kurrens-árut, varrógépet, kerékpárt, stb. feltűnő jutányosan beraktározzunk.

Tauszik és Tarsa VI., Gyár-utca 21.
 telefon szám 88-97. Már beraktározott tárgyakat magasabb előlegezéssel kiváltunk. Ügyenők és üzletárlók magas jutalekben részesülnek.

Új rendszerű butorhítel. Butorok csakis a legjobb kivitelben kaphatók készpénzért v. banknál törlesztendő részlete. Batazs és Tarsa butorraktárában Budapest, VI. ker. Révay-utca 3. Vacsikörút mellett. A vásárolt butorok értékét egy bank fizeti nekünk ki, a vevő tehát a banknak marad adósa, miáltal a butort mindenki készpénzárban számíthatjuk. A bankkölcsönt sem részlegyezes, sem egyebb költség nem terheli.

Butor. Arveresen vett régi, valamint új butorokbannagy választék állandó nagy raktár csillárokbán, lámpákban, szönyegekben. Fali órák, zongora, pianinó, teljes iródeli berendezés, mindent a legjobb, a legszebb kivitelben árusítunk legolcsóbban
ANCSEL és TARSÁ
 Dob-utca 22. sz. Holló-utca sarok.
 Telefon (Lázár I.) 17-76.

ON BEREL
 EGY ÓCSKA ZONGORÁT VAGY PIANINÓT ÉS **KIDOB.**
 2 HAVONTA 12 VAGY 16 KORONA KÖLCSÖNDJÁRT VÉGRE PÉNZET KAPTA ZONGORÁJA NEMSEN **HA FIZET**
 HA VONTA 20 KORONÁT, KAP EGY KIVÁLO GYÁRTMÁNYU LEGMODERNEBB AROMPEDÁLOS ÉRCZANGÉLTÖKÉS KERESZTHÚROS-TETSZESE SZERINTI SZINBEN-ÚJ ZONGORÁT VAGY PIANINÓT NEM IR ALÁ VÁLTÓT, NEM ÁLLIT HEZEST ÉS NEM FIZET BANNAK KAMATOT ÉS MÉGIS TULAJDOMA LESZ A ZONGORA. ILYEN IDEÁLISAN SZOLID LIBERÁLIS MÓDON KAPHATÓ KIZÁRÓLAGOSAN **CSAK**
STERNBERG-DEZSÓ
 ZONGORA ELADÁSI ÉS KÖLCSÖNZESI TELEPÉN BUDAPEST VI., DOBÁNY-UTCA 50. USZT FERENCZ-TÉR 9. AZ ORSZÁGOS ZENEKADÉMIÁVAL SZEMBEN ZONGORÁNK BECSERÉLESE JAVÍTÁSA HANGOLÁSA LEGMODERNISBEN

Grammofontulajdonosok

LEMEZEIKET LEGELÖNYÖSEBEN VÁLTOZTATHATJÁK a Grammofonhanglemezek központi kicserélési telephéi Budapest, VI., Dobány-utca 50. Prospektus és lemez-jegyzék ingyen. 10,000 új zene- és beszédfelvétel. Magyar, tót, cseh, német, szerb, lengyel, horvát, román, ruthén, olasz, francia, angol, orosz, török, arab, héber stb.
 Elsőrendű hanglemezek 1 kor.-tól 4 kor.-ig kaphatók.
 Külön osztály használt grammofonokból és lemezekből

Sternberg Armin és Testvére
 cs. és királyi udvari hangszergyár
 Budapest, VII., Rákóczi-ut 36. sz.
 Éves árjegyét mindennemű nagyzerélt külön-külön áradásban, mely ingyen és bérmenten kádozik, csak megnevezendő, hogy milyen zikkrel ártantatik.